

**Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti**

«Təsdiq edirəm»
Tədrisin təşkili və təlim texnologiyaları
üzrə prorektor vəzifəsini icra
edən
 dos. Z.İ. Məmmədov
07 fevral 2025

Fənn sillabusu

İxtisas: 060631 Kompüter sistemləri və şəbəkələri

Fakultə: Aqrar və mühəndislik

Kafedra: Texnologiya və texniki elmlər

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: Kompüter elminin tarixi və metodologiyası

Kodu: MIF-B02

Tədris ili: I tədris ili, (2024-2025) Semestr: II

Tədris yükü: Auditoriya saati 15 (10 saat mühazirə, 5 saat laborator məşqələ)

Tədris forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 2 kredit

Auditoriya N:

Saat:

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı,soyadı,elmi dərəcəsi və elmi adı: Vüsalə Xudaşirin qızı Muradova, t.ü.f.d., dosent

Məsləhət saati: IV gün saat 12²⁰ -13³⁰

E-mail ünvanı: vusala.muradoav@lsu.edu.az

Kafedranın ünvanı: Lənkəran şəhər Fizuli 170 a Tədris korpusu

III. Təvsiyyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

- 1.M. N.Əlizadə ,R.X.Ağamalıyev,İ.K. Musayev,N.S. Süleymanov. Kompüter elmlərinin tarixi və metodologiyası. Dərs vəsaiti, Bakı 2017, "MSV NƏŞR", Şəkilli,176 səh.
- 2.Rezo Əliyev. Elmi işlərin yerinə yetirilməsi metodikası.Elmi layihələrin, diplom və dissertasiya işlərinin uğurlu hazırlanmasına dair vəsait .Bakı 2016..
2. INTERNET saytları.
3. Mühazirə konspekt materialları.
4. Kərimov S.Q., Həbibullayev.S.B., İbrahimzadə.T.İ "İnformatika" Bakı-2011.

IV.Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən, "Kompüter mühəndisliyinin əsasları", "Kompüterin tətbiqi nəzəriyyəsinin əsasları", fənlərinin tədrisi vacibdir.

Bu sahə üzrə anlayışlar və prinsiplər təhlil olunur.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda başqa buna oxşar fənlərin tədrisinə ehtiyac yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Fənnin tədrisində əsas məqsəd tələbələrə informasiyanın nəzəri əsaslarını, kompüter elminin tarixi və metodologiyasını, kompüterdə emal edilən kontent və hökumətin informasiyalaşdırılmasının təməl prinsipləri, elmi tədqiqatlarda assosiativ informasiyadan istifadə zərurətini öyrətməkdən ibarətdir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

Tələbələrin biliyi 100 ballıq sistemdə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə smestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Smestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə, 30 bal kollektivinə görə. İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir. Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçilmiş materialı dərinlən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir;
- 9 bal- tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açar bilər;
- 8 bal- tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırır bilmir;
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür;
- 5 bal- tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir;
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırır bilmir;
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semester ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

91 – 100 bal	əla	A
81 – 90 bal	çox yaxşı	B
71 – 80 bal	yaxşı	C
61 – 70 bal	kafi	D
51 – 60 bal	qənaətbəxş	E

51 aşağı	baldan	qeyri-kafi	F
-------------	--------	------------	---

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam –intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

X. Təqvim mövzu planı: *Mühazirə 10saat , laboratoriya 5 saat Cəmi 15 saat*

N	Keçirilən mövzuların adı və məzmunu	Mühazirə	Laboratoriya	Saat	Tarix
1	2	3	4	5	6
1	Mövzu № 1. Kompüter elminin tarixi. Plan: 1.Ədədi informasiyanın emalı qurğuları 2.Hesablama texnikasının inkişaf tarixi və EHM nəsiləri və arxitekturası 3. XX əsrdə informasiya texnologiyalarının güclü inkişafı. Mənbə: 1,2,3,4	2			
2	Mövzu № 2. Kompüterdə emal edilən kontent və hökumətin informasiyalaşdırılmasının təməl prinsipləri. Plan: 1. Kompüter və informasiya texnologiyaları 2. İstifadə olunan texnologiya 3. Hökumətin informasiyalaşdırılmasının təməl prinsipləri 4. İdarəetmənin nəzəriyyəsi və praktikası. 5. İnformasiya emalının müasir üsulları 6. Verilənlərin kompüter texnologiyasının adi texnologiyadan fərqi. Mənbə: 1,2,3,4	2	2		
3	Mövzu № 3. Kompüter elmlərinin metodologiyası. Plan: 1.Elm haqqında ümumi məlumat. 2.Elm və insan problemi. 3. Elmi metodologiyada problemlə situasiya 4.İnkişafın düsturu. Mənbə:1,2, 3.	2	2		

4	Mövzu № 4. Elmi tədqiqatlarda assosiativ informasiyadan istifadə zərurəti. Plan: 1. İctimai şüur çoxseviyyəli çoxnaqili informasiya kanalı. 2. Elmdə gerçəklik və qeyri müəyyənlik məsələləri. 3. Assosiativ tədqiqatın xarakterik metodoloji aspekti. 4. Problemə assosialogiya mövqeyindən yanaşma zərurəti. Mənbə : 1,2,3.	2				
5	Mövzu № 5. Assosiasiya və özünü təşkil məsələsi. Plan: 1. Assosiasiya və assosialogiya anlayışı 2. Assosiasiya və özünü təşkil məsələsi. 3. Informasiya kvantı və onun təsir gücü. 4. Obyektin informasiya fəzası. Mənbə: 1,2,3.	2	1			

XI. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar:

Fənnin tədrisinin sonunda tələbələr " Kompüter elminin tarixi və metodologiyası" kursundan müəyyən biliklərə malik olmalı, o cümlədən fənn haqqında nəzəri və praktik şəkildə fikirlərini əsaslandırmağı bacarmalıdırlar.

"Kompüter elminin tarixi və metodologiyası" fənninin tədrisi zamanı tələbələrə kompüterin strukturuna aid olan müxtəlif bölmələrinin və praktik tətbiqini öyrədilməsi fənn üzrə qoyulan əsas tələblərdən biridir. " Kompüter elminin tarixi və metodologiyası" fənninin tədrisi zamanı qoyulan tələblər aşağıdakı kimidir:

- Müəhazirə mətninin hazırlanması,
- test tapşırıqları,
- referat işləri,
- fərdi tapşırıqlar,
- praktiki məsələlər

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

- Kompüter mühəndisliyinin tarixinin öyrənilməsi.
- Kompüter elmlərinin metodologiyasının öyrənilməsi
- Elmi tədqiqatlarda assosiativ informasiyadan istifadə zərurəti.
- Assosialogiya və özünü təşkil məsələlərinin təhlili.

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV. Birinci kollektiv sualları.

- 1.Kompüter elminin tarixi.
- 2.Ədədi informasiyanın emalı qurğuları.
- 3.Hesablama texnikasının inkişaf tarixi və EHM nəşilləri və arxitekturası.
4. XX əsrdə informasiya texnologiyalarının güclü inkişafı.
- 5.Kompüter və informasiya texnologiyaları.
- 6.İstifadə olunan texnologiya.
- 7.Hökumətin informasiyalaşdırılmasının təməl prinsipləri.
8. İdarəetmənin nəzəriyyəsi və praktikası.
9. İnformasiya emalının müasir üsulları.
- 10.Verilənlərin kompüter texnologiyasının adi texnologiyadan fərqi.

İkinci kollektiv sualları.

- 1.Kompüter elmlərinin metodologiyası.
- 2.Elm haqqında ümumi məlumat.
- 3.Elm və insan problemi.
4. Elmi metodologiyada problemlə situasiya.
- 5.İnkişafın düsturu.
- 6.Elmi tədqiqatlarda assosiativ informasiyadan istifadə zərurəti.
- 7.İctimai şəüür çoxseviyyəli çoxnaqili informasiya kanalı.
- 8.Elmə gerçəklik və qeyri müəyyənlik məsələləri.
- 9.Assosiativ tədqiqatın xarakterik metodoloji aspekti.
- 10.Problemə assosialogiya mövqeyindən yanaşma zərurəti.

XV. İmtahan sualları:

I-blok

- 1.Kompüter elminin tarixi.
- 2.Ədədi informasiyanın emalı qurğuları.
- 3.Hesablama texnikasının inkişaf tarixi və EHM nəşilləri.
4. XX əsrdə informasiya texnologiyalarının güclü inkişafı.

II-blok

- 5.Kompüterdə emal edilən kontent və hökumətin informasiyalaşdırılmasının təməl prinsipləri.
- 6.Kompüter və informasiya texnologiyaları.
- 7.İstifadə olunan texnologiya.
- 8.Hökumətin informasiyalaşdırılmasının təməl prinsipləri.
- 9.İdarəetmənin nəzəriyyəsi və praktikası.
- 10.İnformasiya emalının müasir üsulları.
- 11.Verilənlərin kompüter texnologiyasının adi texnologiyadan fərqi.

III-blok

- 12.Kompüter elmlərinin metodologiyası.
- 13.Elm haqqında ümumi məlumat.
- 14.Elm və insan problemi.

15.Elmi metodologiyada problemlı situasiya.

16.Inkişafın düsturu.

IV-blok

17.Elmi tədqıqatlarda assosiativ informasiyadan istifadə zərurəti.

18.İctimai şüur çoxseviyyəli çoxnaqili informasiya kanalı.

19.Elmdə gerçəklik və qeyri müəyyənlik məsələləri.

20.Assosiativ tədqiqatın xarakterik metodoloji aspekti.

21.Problemə assosialogiya mövqeyindən yanaşma zərurəti.

V-blok

22. Assosialogiya və özünütəşkil məsələsi.

23. Assosiasiya və assosialogiya anlayışı.

24. Informasiya kvantı və onun təsir gücü.

25. Obyektin informasiya fəzası.

«Texnologiya və texniki elmlər» kafedrasının 07.02.2024-cü il tarixli iclasında təsdiq olunmuşdur.

Fənn müəllimi:

Kafedra müdiri:

dos. V.X.Muradova

dos. R.F.Əliyev.